

Методи оцінки рекреаційних територій

Рекреаційні ресурси різноманітні за призначенням і видами, характеризуючись природними, історико-культурними та економіко-соціальними факторами. Вони мають певний об'єкт, час використання, умови експлуатації і вартість. Найважливішими завданнями у визначенні виду, об'єму і вартості рекреаційних ресурсів є їх виявлення, облаштування і збереження.

Підходи до оцінки рекреаційних територій

1 Технологічна оцінка

Функціональна придатність для того або іншого виду рекреаційної діяльності

2 Фізична оцінка

Ступінь комфортності для рекреантів

3 Психологічна оцінка

Вплив на емоційний стан відпочиваючих

При оцінці враховується надійність природних екосистем, вплив антропогенної дії та їх різноманітність. Ці фактори обумовлюють відмінність критеріїв оцінки ступеня сприятливості природних ресурсів для рекреаційного освоєння на різних територіях.

Особливості оцінки рекреаційних ресурсів

Складність оцінки

Рекреаційні ресурси потрібно розглядати як з позицій організаторів відпочинку, так і з позицій відпочиваючих. Це робить оцінку особливо складною та багатогранною.

Соціальний аспект

Рекреаційна оцінка відноситься до розряду соціальних. Вона базується на аналізі відношення відпочиваючих до умов відпочинку, враховуючи їх суб'єктивне сприйняття та задоволеність.

Природні рекреаційні ресурси

Кліматичні умови

Температура, вологість, сонячна активність

Ландшафти

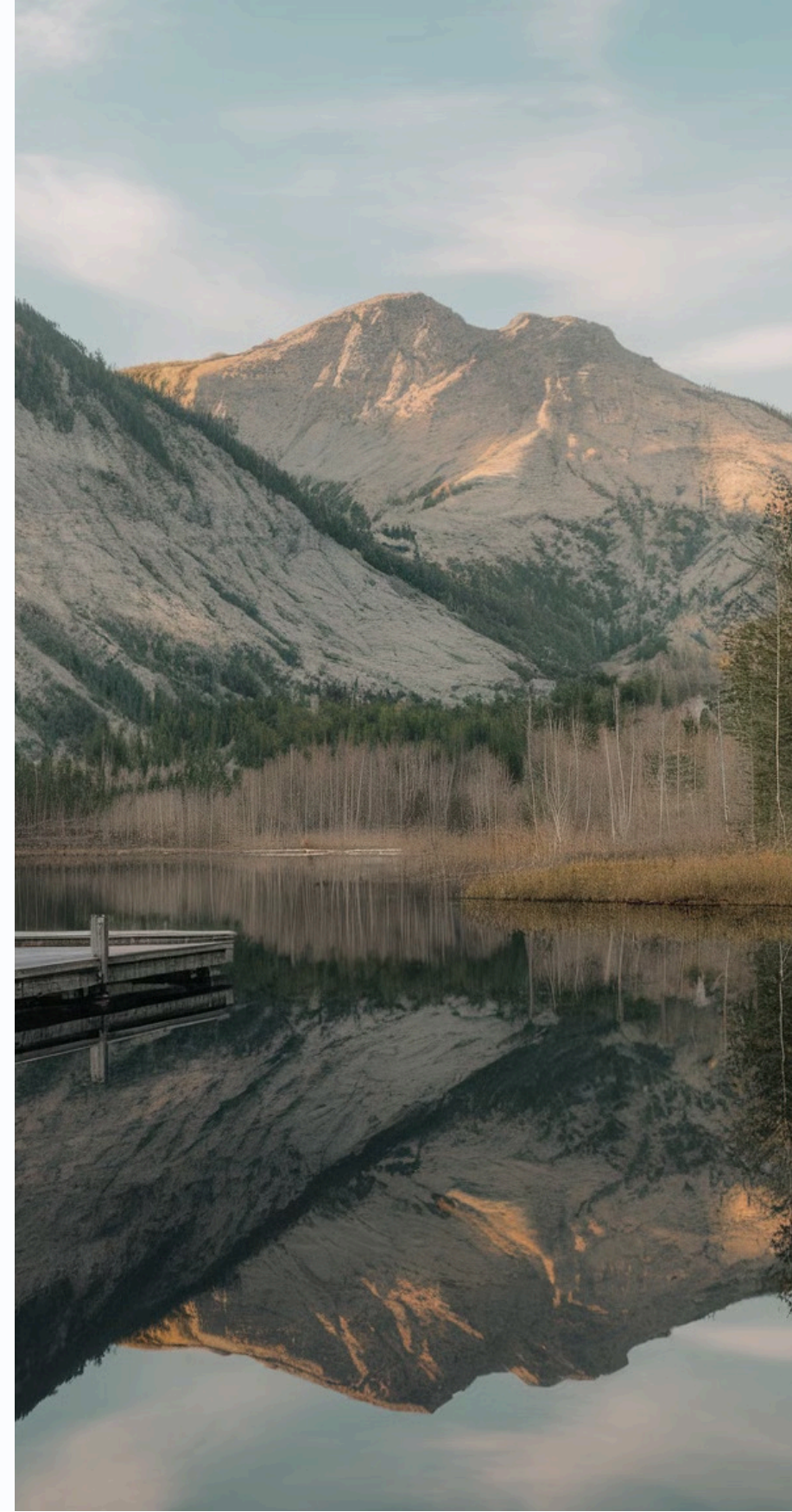
Гори, ліси, пляжі, озера

Гідромінеральні ресурси

Мінеральні води, лікувальні грязі

Обов'язковою умовою придатності рекреаційних ресурсів є їх екологічна безпечність. Найбільш поширеною і відповідною комплексному рекреаційному аналізу території є оцінка ступеня сприятливості тих або інших параметрів для рекреаційного використання.

Методи оцінки природних рекреаційних ресурсів

Трьохбальна система

Дозволяє дати ландшафтну, біокліматичну і екологічну оцінку території і отримати комплексний показник

Пофакторно-інтегральна оцінка

Застосовується для кожного ресурсу у залежності від виду рекреаційної діяльності, в якій цей ресурс використовується

Комплексна оцінка

Враховує всі аспекти рекреаційного потенціалу території, включаючи природні, культурні та інфраструктурні ресурси

Оцінка ландшафтів як рекреаційних ресурсів

1

Мальовничість місцевості

Визначається поєднанням багатьох компонентів ландшафтів: рельєф, водні об'єкти, рослинний покрив, чергування відкритих і закритих просторів

2

Привабливість пейзажів

Найбільш привабливі пейзажі містять три компоненти, але і наявність двох складових ландшафту може мати інтерес для туристів

3

Поліпшення естетики

Естетика ландшафту може бути поліпшена людиною. Ландшафтні архітектори та дизайнери створюють унікальні пейзажні парки

Оцінка рельєфу для рекреації

Для оздоровчих цілей найбільш сприятливий сильно хвилястий рельєф. Відносно сприятлива слабо хвиляста і хвиляста місцевості. Рівна пласка поверхня несприятлива з естетичної точки зору та функціонально малопридатна.

Оцінка водних об'єктів для рекреації

1

Забезпеченість територій

Оводненість та озерність території

2

Пляжно-купальний відпочинок

Оцінка пляжної смуги, умов підходу до води, характеру дна

3

Спортивний туризм

Оцінка акваторії для різних видів водного спорту

4

Питне водопостачання

Забезпеченість питною водою для відпочиваючих

Критерії оцінки водних об'єктів для купання

Температурний режим

Купальний сезон можливий при температурі води від 17°C. Найбільш комфортні умови при 18-24°C

Хвилювання води

Купання допускається при хвилюванні не більше 3 балів

Швидкість течії

Оптимальна швидкість течії до 0,3 м/с. Річки зі швидкістю більше 0,5 м/с непридатні для масового купання

Санітарно-гігієнічні умови

Важливо враховувати рівень забруднення води, особливо органічного

Оцінка ґрунтово-рослинного покриву

Значення рослинного покриву

Рослинний покрив має велике значення як рекреаційний ресурс через свій оздоровчий вплив на ландшафт. Особливо важлива роль лісів, які підвищують концентрацію кисню у повітрі та його іонізацію.

Фітонцидні властивості

Різні види дерев мають різні фітонцидні властивості. Наприклад, фітонциди ялиці вбивають збудники дизентерії, а соснові фітонциди згубні для палички Коха.

Coniferous Forest

For ornamental purposes

Deciduous Forest,

For ornamental purposes

Tropical Rainforest

ARBORAL TYPES

- ✓ L. p. p.
- ✓ O. m. c. l. a. g.
- ✓ C. s. o. f. o. g. a. r. e.
- ✓ P. i. o. o. n. b. e. n. e. l. e.
- ✓ C. e. v. e. r. i. c. i. a. t. o. b. e. r.
- ✓ P. a. n. e. t. k. a. c. i. b. e. r.

- ✓ P. h. e. b. e. r. g. e.
- ✓ R. o. i. t. e. r. i. a. l. e. t. e.
- ✓ F. e. o. f. e. o. s. t. e. d. u. C. v. r. e. t. e. s.

- ✓ F. a. g. u. s.
- ✓ R. o. d. i. o. r. i. t. a. n. a. l. e.
- ✓ P. o. s. t. i. b.
- ✓ P. e. s. u. c. c. i. a. t. i. o. n. e. s.

Рекреаційна оцінка рослинного покриву

Параметр	Сприятлива	Відносно сприятлива	Несприятлив а
Тип угідь	Змішані світлохвойні і широколистя ні ліси	Темнохвойні ліси у поєднанні з листяними	Темнохвойні, березово- осикові сирі ліси
Бонітет	I, II	III, IV	V
Залуженість, %	15-25	10-15	<10
Заболоченість, %	1-3	3-5	>5
Розораність, %	<20	20-30	>30

Норми рекреаційного навантаження

1

Сосновий ліс на сухих ґрунтах
0,5-1 люд/га

2

Хвойний ліс на сухих ґрунтах
1-2 люд/га

3

Змішаний і листяний сухий ліс
2-3 люд/га

4

Широколистяний ліс на багатих ґрунтах
3-5 люд/га

5

Луки
5-10 люд/га

Ці норми необхідно проектувати з врахуванням конкретних умов. Психологічний критерій комфорту в середньому приймається 0,5-1 люд/га.

Вплив лісових насаджень на рекреаційне середовище

Температурний режим

В літній період в зоні лісових насаджень температура повітря нижча на 1-5°C

Зниження шуму

Листяні дерева знижують шум на 4,5 дБ, а хвойні на 7-9 дБ при відстані 50 м

Очищення повітря

Гектар хвойних порід затримує до 40 т пилу, листяних - близько 100 т на рік

Ключові аспекти оцінки рекреаційних територій

1 Комплексний підхід

Врахування всіх факторів:
природних, історико-
культурних, економіко-
соціальних

2 Балансування навантаження

Дотримання норм
рекреаційного
навантаження для
збереження екосистем

3 Естетична оцінка

Врахування мальовничості
та привабливості
ландшафтів

4 Екологічна безпека

Забезпечення екологічної
безпеки рекреаційних
ресурсів